

Kayëta ir 'Bëkolos in

Lilaya in

Akayëta aŋo Pol yëgwën babi okëreceŋ od gër Amara and Kolos ok. Amara aŋo, Epafëras yāna bax and hi baxo Pol gër epëra, nē end epemëra ed Atëfëtan and Yesu Kërisët aŋ. Pol, elod abi nënga bana okëreceŋ oko, mëŋ yëgwënaxën babi akayëta aŋo ro. Asitin sitin babi mëne këreni mand na osëy'ali or enëgwëš or bend šonayak ol, gë or ecale ed omeleka el, do or gë ecus ed eman el. Pol xwitan këbi mëne Yesu Kërisët gabat ex ar kë nangënënd enimin noyo hi ko Kaxanu an, do eyey'an edexëm el fo yapëk ex kadacënd aniyān and oxëreceŋ aŋ. Yesu Kërisët fo ex ar nëmëca këbi dek bëlaŋwënel bër Kaxanu an. Mëŋ ex, paŋ gë Kërisët fo yapëk ecale ed Kaxanu el. Er ex gër akayëta in:

End cale ind Pol eŋ: 1.3-14.

End Axwën ar ngwën do gë Amara eŋ: 1.15-20.

End andiyen and Pol gër Amara eŋ: 1.24-2.5.

End ekwëyëta ed bësëy'ali bënëgwëš eŋ: 2.6-23.

End aniyān angašax eŋ: 3.1-4.6.

Ofelar ol: 4.7-18.

Ecëmar el

1 ¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu *Kërisët hi këme ang yāndi këŋo Kaxanu ak. Gë abaŋe Timote këmun yëgwënëлинд ² wën bëmaŋe bëmënëk, bër mokwëta gër ebar gër ed *Kërisët hi kën gër Angol and Kolos. Faba irebi Kaxanu yëlëleŋun oyekax ol do gë obetak ol!

Ed cale ind ecëkwa in

³ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu, Sëm ir Axwën arebi *Yesu Kërisët and këmun šalenënd wën dek aŋ do nand ke šalend yo. ⁴ Enimin, awëlati wëlati këmi mëne mokwëta xwëta këno Yesu *Kërisët do bëte mbaŋ han kënëbi dek okëreceŋ ok. ⁵ Mondako kën rind nē end er fenin këŋun Kaxanu yaŋ gër orën do kën yarënd eŋ. Er kën yarënd ijo, elod gër yānar wël kën paŋ gë Atëfëtan and ex eyey'an ed dal aŋ. ⁶ Atëfëtan aŋo hatëlik gër ndewën do ang këbi nëngwëtënd bëla bën gër ed ex yo gër ngwën ro xali këni yëmbërënd bër wak bën, mondako këŋun nëngwëtënd do kën yëmbërënd wën bëte elod yatir wël kën do nang kën enim

oyekax or Kaxanu ol. ⁷ Ax gi ex na nde Epafëras sëy'alira këjun? Mëj ga hik wa icandañen indebi ind ex pëlot gër yomb irebi in, do ar ex ariyenin ar *Kërisët ar mokwëta an. ⁸ Afelati felati këbo end añana and yël këjun Angoc Amënëk eñ.

⁹ Mëj ex, biyi bëte din këmun şalenënd elod yatir wël këmi eño. Axara këmo xarand Kaxanu en ñëm gë Angoc andexëm and kë yëlënd orenik ol dek, en nangaxën oñandi odexëm ok. ¹⁰ Do mondako kë liyaxën ang këjo ýapanënd Axwën ak, sam en dind din benjekax bend këjo ýandind beñ. Iyo axara këmo xarand eñun nëngwët en dixënënd bandixa banjekax band ex yo, do eno nangaxën nëmëc Kaxanu. ¹¹ Axara këmo xarand bëte Kaxanu eñun yël panga itëm indexëm in, en cotaxën enjaran end gë ojañ endexëm eñ gër ekwëta ed xwëta këno do en buñaxënënd ang këjun yëka yo, gë onënga fo. ¹² Awa cëkwayindëno Faba Kaxanu, mëj ar sana këjun en gi şëf gër bër kë şot er fenin këbi bëwënëk gër angoben andexëm bën. ¹³ Mëj racët këbo gër mbëña ind ecamëdan do wëla këbo gër owun or Asëñiñ ir ex pëlot gër yomb irexëm. ¹⁴ Ga bar këne gë Asëñiñ şotaxën këne Apexa añ, gë eteban ed beñëñax bendebi el.

End ola or Kërisët eñ

¹⁵ *Kërisët ex eñañ end Kaxanu eñ,
eñañ end Kaxanu, mëj ar bayik anëjo watënde na an.
Mëj ex Asëñiñ ar Kaxanu ar hik damana exo dixën beñ dek an.

¹⁶ Gayikwa gë mëj ri ko Kaxanu dek beñ bën gër orën do gër ebar,

bebër wat-wat bën do gë bebër watërëxe bën,
dek bangoc band wunëk bañ,
gë bakeñax bañ do gë dek band bayik bañ.

Dek beñ bën ri ko Kaxanu pañ gë Asëñiñ do exo kwën Asëñiñ.

¹⁷ Mëj hik damana ex gixën beñ dek,
mëj kë barënd do kë lëkayand dek beñ bën.

¹⁸ Mëj ex gaf ir eman in, mëne ngëj emun end *Amara añ.

Gër ndexëm ýanak aniyan añ,

Mëj ex ayanar ar xanik gër ecës an,

exo gixën ayanar gër beñ dek. ¹⁹ Kaxanu wa ýandi baño ola orexëm ol

dek ex gi gër Asëñiñ.

²⁰ Do pañ gë mëj ýandi këjo exo bakaliw angwëlëra and mëj gë beñ dek añ,

gë angwëlëra and mëj gë bebër ex gër ebar añ,

do gë angwëlëra and gë bebër ex gër orën aḡ paḡ gë oṣat or Asëñiĩw or ŝarëk gër kërëwa oḡ.

²¹ Wën cëḡ, akarëk aḡ anëka hi ban bëliyer do bërangoÿëra and gë Kaxanu paḡ gë banjëlän bañëḡënax baḡ do gë bandixa bañëḡënax bandewën baḡ. ²² Barikan gërëgako angwëlëra and wën gë Kaxanu aḡ bakawëk paḡ ecës ed Asëñiĩw el, en gixën bëwënëk, bëyekax do bër gë end kënëbi nëp këm gër ogës odexëm. ²³ Mondako kë hi angëmëne abayi bayi kën ga lëḡ kën gër ekwëta edexëm, cënarëxe do tebërëxe eyar ed er kë yëlënd Atëfëtan el. Atëfëtan aḡo wël kën, afem këni femënd gër ed yo gër ebar ro. Wëno Pol, Kaxanu fana ke me gi ariyenin arexëm.

End andiyen and Pol eḡ

²⁴ Anëngandëra ke nëngandërand gërëgako ga këme sorond në endewën na gër eman endam. Me ḡata mondako toro ind soro ko *Kërisët në end Amara andexëm iḡ. ²⁵ Wëno ariyenin ar Amara hi këme. Kaxanu fana ke në endewën na me nangënaxën ðek eyey'an edexëm el. ²⁶ End er ŝon baḡi Kaxanu bela bën elod akarëk eḡ, ang bëtëraraw këni bandëwëra ak këme rend. Gërëgako wa wäsin këbi bëwënëk bërexëm bën. ²⁷ Wën bër ax gi ex na Bëŝëwif bën yandi baḡo Kaxanu eḡun masin ekëbënaxik end ŝon baxo eḡ mëne ngëḡ: *Kërisët exo ðëḡ gër ola orewën, en cotaxën enjaran end kën yarënd eḡ. ²⁸ End *Kërisët ijo eḡ këmi femërand eni wëlëraxën ðek bela bën. Anangën këmëni nangënënd, do asëy'ali këmëni sëy'alind gë orenik orebi ol ðek eni ḡatënaxën owënëk ol, and këni bar gë *Kërisët aḡ. ²⁹ Wëno në eḡo këme xemënaxënënd gër andiyen gë panga ind ke yëlënd *Kërisët do kë riyenind gër ola oram iḡ.

2¹ Aÿandi yandi ke, enimin en nang okaxër otëm ond këme xaxërënd në endewën oḡ, në end okëreceḡ od gër Lawodise do në end ðek bër bayik elod ax wat ex na dëxas iram ok. ² Er këme ŝaland en kemëna, eḡun bar aḡana aḡ, en ðëkër mbaḡ, do eḡun cëdëtara aye gër onden ondwën, en nangaxën ola or *Kërisët or ŝon baxo Kaxanu ol. ³ Gër ola or *Kërisët ŝonayak ðek napul ir orenik do gë onangëran in. ⁴ Eḡo këmun nangënënd mëḡ bayik ala aḡun yifa na gë eyey'an enëngax. ⁵ Ado bayik ane watënd na, axetëna xetëna këmun gë onden ondam oḡ, awat këme watënd gë onënga fo ang kën wëlërënd ŝenene ak, do ang xem kën gër ekwëta ed xwëta këno *Kërisët ak.

End ola or Kërisët ol gër bela enj

⁶ Gërëgako ga w̄a kën ako end Axwën Yesu *Kërisët enj, dīyayindën ŝenene ga bar kën ako gë mëj. ⁷ Kaxanu rëd këjun gër ndexëm ang atëx and gë odëmbët otiw̄ax fo do në ebay' enun ang amerj and aciw̄ fo. Awa kemënayin gër ekwëta ang sëy'ali kënun ak do cëkwayindëno mbañ.

⁸ Titinayin, ala kërejun tëra na gë osëy'ali or bapela band orenik or gë njifa do gë ofëcak këm, xarak bend rëpën këni bela fo ex, bend gër ngwën ro fo ex, ax gi ex na bend Kërisët. ⁹ Ata dek ola or Kaxanu ol gër *Kërisët ex xali gër eman endexëm. ¹⁰ Do wën ga bar kën gë mëj ŝotëraxën kën dek beÿ bën. Mëj wa wëña këbi dek dek bangoc band këbi wëñand bela bañ, do gë bakeyax bañ do gë dek band bayik bañ.

¹¹ Ga bar kën gë *Kërisët xacaxën kënun bëte oxac or ko xacënd ol, ax gi ex na or ri këni bela. Er w̄acayak mëne anëka rëxët ko oñandi od eman od bañun lënanënd eñëjënax ok. ¹² Do xobuyi or buyi kënun ol w̄atinalik mëne wën anëka ŝës kën do wëg kënun gë Kërisët. Bëte anëka xani kën gër ecës andamat gë mëj, ga xwëta kën er ri ko Kaxanu ga xanin këjo gër ecës gë panga indexëm ij. ¹³ Wën anëka nemi ban në end bamena bandewën gayik axo dëxët bana pere oñandi oñëjënax odewën ok. Barikan gërëgako axanin xanin këjun gër ecës andamat gë Kërisët. Aseban seban këbo dek bamena bandebi bañ. ¹⁴ Kërisët, and ŝës ko gër kërëwa, afëxwëc fëxwëc ko dek oñëgw od babo lëxwënd paß gë bapela band Kaxanu ok, ax bo ex na ga këbo ŝëndënënd. ¹⁵ Mondako ŝudëtëra këbi owun ol dek bangoc band këbi wëñand bela bañ, do gë dek bakeyax bañ. And ŝës ko *Yesu gër kërëwa añ, poyoma fëlët këbi enëbi watëra bela dek gër enga end bër xor këbi.

¹⁶ Mëj ex elod yatijo, ax ñap ex na enun nëpënd ala në end er kën y'ambënd, në end er kën ŝebënd, në end ofëna, në end epëb ed akey and kë fënëgund facaw̄, do gë akey and eteyëta. ¹⁷ Bejo dek eñaw̄ end *Kërisët ir bax yowënd fo bax damana exo ñatëgu. ¹⁸ Bër kë rend motoroli ex eman bën, mocale exëni omeleka ok, kërenëbi tebënd na enun nëp. Bëjo ašëkwër këni ŝëkwërend në end odakeli odebën, afufënara këni fufënarand në end banjëlan bandebën, xarak band bela fo ex, ofëcak ax gi ex na. ¹⁹ Bela bëjo ano cosa ex na Kërisët, mëj ar ex gaf ir eman end kë rafënd ga ŝosarëk owal ok, gë bangën bañ, do gë ocom an. Kido mondako hi bax araf doni rafënd gë edaf ed kë xaniwënd gër Kaxanu el.

End aniyān and gë Kërisët enj

²⁰ Angëmëne ašës šës kën gë *Kërisët gër bapela band bër gër ngwën ro, ine cëŋ kën bakaxënënd gër mbëña ind bacariya band gër ngwën ro, nangëde në end bend gër ngwën ro kën liyaxënënd?

²¹ Inecëŋ kën wāxënënd enun pel: ax gi ex na momed, ax gi ex na motëyi, ax gi ex na monëk...? ²² Beŋo dek ado ga šëbak dorō, aŷep kë ŷep ecan; bapela do gë osëŷali or bela fo ex. ²³ Dal ex mëne beŋo nangëde orenik fo ex ga kë rend mopëb ex bapela band cale baŋ, mo manaya ex do mo toroli ex eman enj. Beŋo bend këŋo nënganënd eman fo ex, ofëcak ax gi ex na.

3 ¹ Awa angëmëne axani xani kën gër ecës gë Kërisët, calayindën bend ŷaŋ gër orën beŋ, bend gër ed ŷëpa ko *Kërisët gand liw ir Kaxanu beŋ. ² Balindëleŋun bend er hik ŷaŋ gër orën beŋ, këreŋun balënd na bend gër ebar ro beŋ. ³ Wën anëka šës kën do aniyān andewën aŋ anëka šon ko Kaxanu gër Kërisët. ⁴ Enimin, *Kërisët ex aniyān andewën aŋ do and ko šanayaw aŋ, wën bëte ašanaya kën šanaya gë mëŋ gër enjaran endexëm.

End ola oxarëk paḅ gë oxašax enj

⁵ Awa đawin er wërëk gër ebar ro in: asëk alakirand fo in, obuyaraxik ol, enjan ed becëfëanaxik el, oñandi oñëŋëanax ok, do gë aŋana and kodī and ex andamat gë ekëla ed olaš aŋ. ⁶ Në end bamena baŋo këbi xitixën Kaxanu bela bër këŋo wëšenënd bën. ⁷ Ata wën gër bamena baŋo yëlaya ban đe akarëk aŋ, and ban liyand mondako aŋ. ⁸ Barikan gërëgako, đapin caw dek beŋo: oxoŷ ol, owër ol, emer el, odena ok. Ado becëfëanaxik beŋ kërex canënënd na gër etëŷ edewën. ⁹ Ax gi na monëgwëšandër. Wën anëka šudëta kën ola oxarëk ol do gë bebër wër baŋun akarëk bën. ¹⁰ Anëka šudā kën ola oxašax ol, anëka hi kën bela bëxašax, en cotaxën eñaw end Kaxanu enj, mëŋ ar nëcëtëgu këŋun gër aniyān an. ¹¹ Epiëndër ax bo ex na: Ašëwif ax gi ex, Agërek ax gi ex na; axacëxax gi ex na, axacërëx ax gi ex na; Abapuŷ gi ex na, Asit ax gi ex na; xadëp ax gi ex na, ar gi ex na ax gi ex na. Barikan anëka hi kën wën dek arabat: *Kërisët ex dek do gër wën dek.

¹² Awa gayikako Kaxanu sana këŋun en gi bëwënëk do bër ñan këbi, canayayindëlex gër ola orewën: axaŷënan in, gë oyekax ol, gë ebanan el, gë onënga ol, gë ebuŋa el. ¹³ Buŋarindën andewën rewën aŋ do tebandëringën. Angëmëne ala eŋo menan ašandaŷ, tebanëleŋo ang këŋun sebanënd Axwën *Yesu ak wën bëte. ¹⁴ Er

ÿapëk en balëkënalind nëmëc in ex, eñun balërënd. Ebalër el këñun bar en gixën enimin bëwënëk. ¹⁵ Obetak or *Kërisët or waceli këñun Kaxanu en gixën eman emat ol, këñël ex gër owëkw orewën. Cëkwayindëno din Kaxanu! ¹⁶ Eyey'an ed *Kërisët el, gë oxëbën orexëm ol ðek, ñëmëlex gër owëkw orewën. Tëy'alirindën do pelëringdën gë ðek orenik ol, gë oyekax ol paß, gë Ocalemonëw ok, ojëkan od cale ok, gë od këno yasaxënënde Kaxanu ok, od këñun yëlënd Angoc Amënëk ok. Yasindëno gë emëkw el ðek në end oyekax or rin këñun. ¹⁷ Er kën rind yo, hik eyey'an, hik andiyen, diyindën në end oñac or Axwën *Yesu. Cëkwayindëno Faba Kaxanu paß gë mëñ.

End ekun eñ

¹⁸ Wën bësoxari bën, baxëtindën end bëcën bëndewën eñ, ang ÿapëk eni dind bër bar këni gë Axwën ak bën. ¹⁹ Wëj asoñan an, ñanëlo alindax do këreyëño masinënd na owër.

²⁰ Wën obaß ol, baxëtindën gër beÿ ðek end bëxarëk bërewën eñ gayik eño këño nënganënd Axwën an. ²¹ Wën opaba ok, kërenëbi cëndënënd na obaß orewën ol këdi këbi ñena.

End okadëp do gë bëxwën eñ

²² Wën okadëp ok, diyindën ðek er kënun felënd bër xwënëk beman bendewën in. Baxëtindën xarak ax gi ex na nand kënun watënd fo nangëde bela nangëde kënebi riyeninënd. Baxëtindën gë emëkw epeñax, yëdayindëno Axwën an. ²³ Er kën rind yo, diyindën gë emëkw el ðek. Axwën an këno rinënd, ax gi ex na bela. ²⁴ Ga nang ako mëne Axwën afupa këñun fupa gë er fenin këñun in. Diyeninino ang okadëp od ar ex enimin Axwën do *Kërisët an. ²⁵ Gayikwa ar kë rind betëmbak an, acosa and betëmbak añ ko xana: epitëndër ax gi ex na.

4 ¹ Awa wën bëxwën bën, dinindënëbi gwër fo bend ñenene beñ okadëp odewën ok. Nangin mëne wën bëte gë Axwën hi kën ÿañ gër orën.

End apela bapelatar bañ do gë epelar el

² Wën ðek kemënayin gër cale key yo key, perënayin do cëkwayindëno Kaxanu. ³ Karanindënëbo bëte gër Kaxanu, ebo përetëanaxën ebët ed mi pemaxënënd eyey'an edexëm el, do mi dey'araxënënd end ñonayak gër *Kërisët end fëraxën këne eñ.

⁴ Calenindëne wëno mëñ këme ÿana me yey'anënd end ñonayak eño ang ÿapëk me yey'anënd ak.

⁵ Diyayindën gë onden oŋ mërëxand ir bër ax gi ex na okëreceŋ. Nand kën šot amëd and en di enjekax na, diyin enjekax eno.

⁶ Eyeyan edewën el giyindëlex din ed gë oyekax, ed lamb këni gë ongal. Nangindën ang ŷapëk eno yakand ala kala ak.

⁷ Awa end Tişik enj cëŋ, mëŋ ar ex gër Axwën imaŷe ind pëlôt gër yomb an, mëŋ ar mokwëta an, icandaŷën ind gër oxadëp iŋ, ðek këŋun felërax endam enj. ⁸ Mama dëŋ laŷënëli këmo en nangaxën er hi këbo in, do enjun kemënaxën gër onden. ⁹ Gë Onesim, imaŷe ind pëlôt gër yomb iŋ, ind mokwëta iŋ, këmëni laŷënëлинд; mëŋ ar ex arewën an, afelëra këŋun felërax ðek er xucak ro in.

¹⁰ Awa Arisëtarëk, andepëra acandaŷën aŋ, këŋun šëmand. Ašëma këŋun šëmand bëte Marëk, imaŷe ind Barë nabas iŋ. Endexëm enj fel këmun mëne and ko hatëli gër ndewën aŋ, mëlayayidëno aye^a. ¹¹ Bëte *Yesu, ar nëngwët këno Yusëtos an, ašëma këŋun šëmand. Gër Bëšëwif, bën bësas bëjo fo ex, bër ke rëcarand gër andiyen and enangën ed bela owun or Kaxanu el. Bën mbaŋ xemën këne wëno. ¹² Epafëras arewën an, ašëma këŋun šëmand, xadëp ir Yesu *Kërisët hi ko. Ata mokemëna xemëna ko ecalen edewën el en gixën bëŷwënëk, enjun pënixënënd šenene ðek er ŷandi këŋo Kaxanu in do en bayixën gër fëña ir sëf kën. ¹³ Wëno kë reyand osede or mëne mbaŋ ko sëwënd në endewën na, në end okëreceŋ od gër Lawodise na, do në end od gër Hiyerapolis na. ¹⁴ Demas, gë Luk axora ar ke balënd mbaŋ an, ašëma kënun šëmand bëte.

¹⁵ Cëmayinëbi bëmaŷe bënd gër Lawodise bën. Cëmayino Niŋëfa do gë bër gër Amara and hik gër iciŷ indexëm bën. ¹⁶ And kën fën kayëta ijo ro na gër ndewën aŋ, diyidën ðek er kën xor in eni pënaxën bëte bër gër Amara and gër Lawodise bën. Wën bëte pëniyidën kayëta iram ir kë xaniw gër Lawodise in. ¹⁷ Pelino Arëšip exo mëlaya do exo dind aye andiyen and xwëtënan këŋo Axwën aŋ, mëŋ ko hataxën šenene.

¹⁸ Ata wëno Pol dëŋ këŋun šëmalind do këme ŷëgwënd gë andam dëŋ. Kwitayindën mëne wëno gër epëra hi këme. Awa yëlëleŋun Kaxanu oyekax ol!